

УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ЛАПШКО Марія Львівна

*кандидатка економічних наук, професорка,
професорка кафедри фінансів, обліку та аналізу
Національного університету «Львівська політехніка»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6690-3080>*

ЄВТУХ Любов Богданівна

*кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри фінансів, обліку та аналізу
Національного університету «Львівська політехніка»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1644-4533>*

Анотація. У статті досліджено дискусійні питання участі банків у забезпеченні енергоефективності територіальних громад в умовах воєнного стану.

Розкрито роль банків у фінансуванні енергоефективних проектів, впровадженні ідей сталого розвитку, їх співпраця з державними установами у фінансуванні зеленої економіки. Визначено перспективи діяльності банків у забезпеченні сталого розвитку територіальних громад.

Ключові слова: банк, територіальна громада, сталий розвиток, ESG-ризик, програми енергоефективності, фінансування, кредитування.

Постановка проблеми. Україна з серйозними викликами, спричиненими цілеспрямованим систематичним знищенням рф наших енергетичних об'єктів, пережила зиму 2025-2026 рр. Від початку повномасштабного вторгнення рф здійснила більше 64 масовані атаки на енергетичну інфраструктуру України, застосувавши близько 13 тисяч ударних БПЛА та близько 3 тисяч ракет різних типів.

Спочатку це були удари по об'єктах видобутку, підготовки та зберігання газу, потім рф почала інтенсивно знищувати об'єкти генерації; високовольтні підстанції; інші елементи мереж передачі та розподілу електроенергії; теплоелектроцентралі та навіть окремі котельні. Жорстокі удари були спрямовані на підстанції, що забезпечують видачу потужності АЕС в мережу, а також удари по енергетичній інфраструктурі у західних областях України, що обмежило можливості доставки до споживачів імпортованої електроенергії. Атаки тривають і донині.

За даними українського аналітичного центру DIXI Group, інтенсивність масованих атак суттєво зросла в 2025 р., коли за добу росіяни застосовували понад 600 дронів. За чотири роки війни дві третини довоєнного обсягу генеруючих енергетичних потужностей окуповано, пошкоджено або знищено [1].

Інтенсивність ворожих атак не зменшилась у морозні дні на початку 2026 р., а навпаки, основними цілями стали об'єкти генерації, підстанції та електричні мережі,

зокрема ключові підстанції 750 кВ і ТЕС у низці регіонів. Це призвело до зупинки теплопостачання для десятків тисяч споживачів, вимушеного розвантаження всіх АЕС і суттєвого зростання дефіциту потужності в енергосистемі. Наслідком стало запровадження режиму надзвичайної ситуації в електроенергетиці, а українська енергосистема фактично перейшла в режим надзвичайно жорстких обмежень [2].

На сьогодні все більше зрозуміло, що окремі громадяни чи держава загалом не можуть вирішити питання сталого енергозабезпечення без громад. Тому Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України запровадило складання місцевих енергетичних планів (МЕП) і затвердило відповідну Методику [3], згідно з якою, Стратегія кожної громади має бути сконцентрована на ефективне використання енергетичних ресурсів, відбудову та модернізацію діючих об'єктів, пошук нових відновлюваних джерел енергії. Для реалізації цих цілей місцеві органи влади можуть залучати внутрішні та зовнішні інвестиції. Зокрема, через отримання коштів від випуску муніципальних облігацій, андеррайтером випуску яких стануть банки. Це дасть змогу економити кошти та оперативно вирішувати питання енергозабезпечення громад, покращити якість надання комунальних послуг. Критично важливим стає залучення альтернативних джерел енергії, відновлення пошкоджених об'єктів та забезпечення ефективного використання електричної та теплової енергії в територіальних громадах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зв'язку з необхідністю фінансування екологічних ініціатив, проектів, програм, виникли нові напрями економічної науки, такі як «зелена економіка», «зелені фінанси», «екологічні фінанси». Відповідно, науковці досліджують теоретичні основи і практичні аспекти «зелених фінансів» в парадигмі сталого інвестиційного розвитку економіки України [4-7]; впровадження та розвиток «зелених фінансів» в Україні [8], поточний стан розвитку зелених фінансів в українських банках [9-10] та інше. Такі дослідження розвивають українську фінансову науку, виявляють її зв'язок з світовими тенденціями та процесами, забезпечують розв'язання окремих завдань. Разом з тим, важливо розкрити роль інституційної складової зеленої економіки в сучасних умовах, зокрема банків, як безумовних учасників процесів обслуговування обігу грошей та трансформацій економіки в напрямку її енергоефективності.

Мета статті. Метою даного дослідження є визначення основних практичних аспектів участі українських банків у забезпеченні енергоефективності територіальних громад та подальших перспектив сталого розвитку економіки.

Виклад основних результатів. Банки, зважаючи на свою правову основу, в Україні здійснюють широке коло фінансових послуг населенню, громадам, суб'єктам господарювання. У рамках зеленої економіки їх діяльність спрямовується на обслуговування екологічних ініціатив (платіжні послуги); надання кредитів для проведення заходів, закупівлю обладнання природоохоронного характеру (кредитування, фінансовий лізинг). Також банки здійснюють за наявності відповідної ліцензії діяльність з торгівлі фінансовими інструментами, зокрема зеленими облігаціями, включаючи брокерську та дилерську діяльність, діяльність з управління портфелем фінансових інструментів, інвестиційне консультування, діяльність з розміщення з наданням гарантії (андеррайтинг), діяльність з розміщення без надання гарантії. Банки можуть виступати посередниками у страхуванні, пропонуючи страхові продукти як супровід власних послуг, а також бути безпосередньо прямими інвесторами в енергоефективні проекти.

Питання чистоти довкілля, екології і природозбереження в Україні

поглиблюються через ведення військових дій, що ведуть до значного погіршення стану природних ресурсів, води, повітря, тваринного і рослинного світу. Банки як учасники фінансового ринку менш дотичні до створення екологічних негараздів, проте, враховуючи світові тенденції, можуть бути залученими до екологічних ініціатив та створення більш свідомого ставлення до охорони довкілля та зниження впливу на кліматичні зміни. Саме на це спрямована політика Національного банку України (НБУ). Враховуючи норми ЄС, НБУ розробив концепцію нової Політики з розвитку сталого фінансування [11]. Також, Правління НБУ схвалило Білу книгу з управління екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками у фінансовому секторі [12]. Біла книга встановлює відповідні орієнтири збору, аналізу і розкриття інформації про ESG-ризиками, а також управління ними (рис.1).

Рис.1. Ключові елементи системи ефективного управління ESG-ризиками

Джерело: побудовано за даними [12]

Зазначені в Білій книзі ключові елементи системи ефективного управління ESG-ризиками поступово впроваджуються в практику банківської діяльності. У лютому 2026 р. рішенням Правління НБУ схвалено Зміни до Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України [13], якими розширюються межі корпоративного управління в напрямі відповідального ведення бізнесу, вводяться поняття: «зелене» фінансування», «зелений камуфляж», «стале фінансування», «сталий розвиток», «ESG-ризиками», «ESG-фактори», «принцип подвійної суттєвості» (оцінка суттєвості впливу ESG-факторів) та ін.

Методичні рекомендації [13] передбачають розробку банками Стратегії сталого розвитку банку як самостійного документа, або ж як складову стратегії банку, яка у свою чергу має «ґрунтуватися на принципах економічної, екологічної, соціальної, управлінської відповідальності», тобто принципах сталого розвитку. Напрями роботи банку з питань сталого розвитку наведено на рис.2.

Одне з завдань банків у реалізації зелених фінансів є допомогти клієнтам і партнерам переходити до екологізації господарських процесів, обирати енергоефективні проекти, впроваджувати енергоефективні технології, дотримуватись енергозбереження, втілювати еко-ініціативи, надавати перевагу екологічно чистим продуктам та послугам. Таку діяльність банки здійснюють не перший рік. Зокрема, це обслуговування різноманітних грантових програм Уряду та міжнародних організацій,

кредитування енергозберігаючих проєктів, участь в розміщенні зелених облігацій.

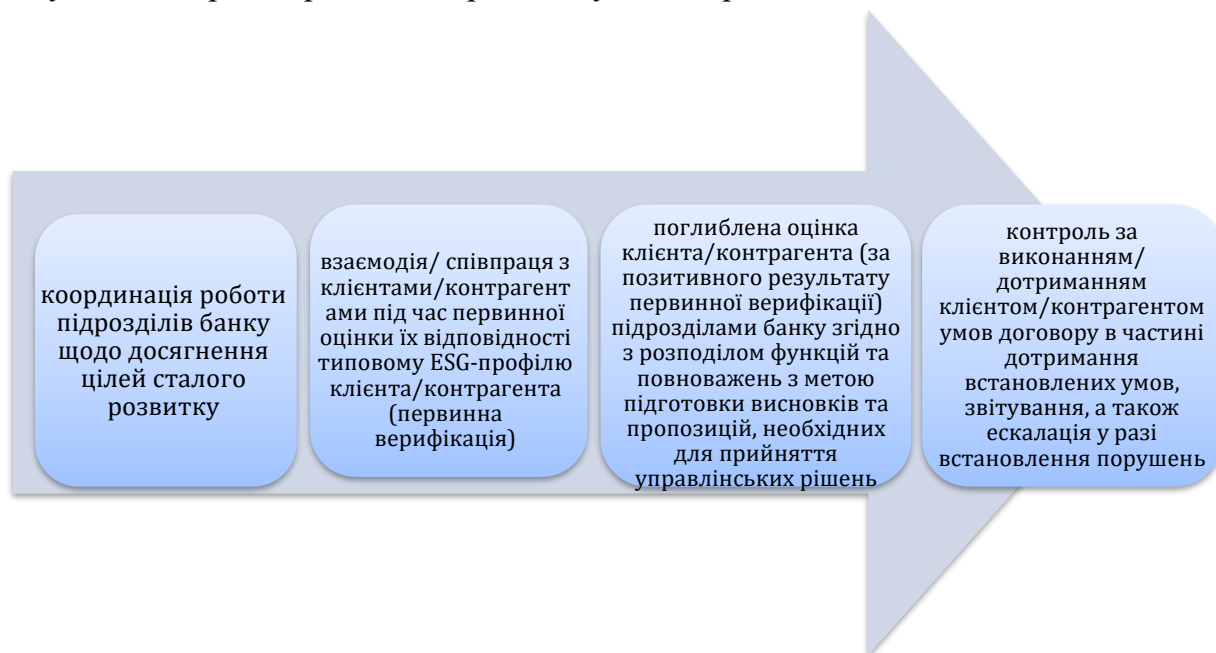

Рис.2. Напрями роботи банку з питань сталого розвитку

Джерело: побудовано за даними [13]

Впровадження стандартів сталого розвитку банки здійснюють у тісній взаємодії з державними установами, зокрема Фондом енергоефективності, який створено в 2017 р. з метою виконання Паризької угоди, впровадження *acquis communautaire* ЄС та виконання Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, забезпечення дотримання Україною міжнародних зобов'язань у сфері енергоефективності [14].

На сьогодні Фонд енергоефективності підтримує об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) під час впровадження енергоефективних заходів та заходів із відновлення будинків – надає гранти на реалізацію комплексних технічних рішень з урахуванням кращих європейських практик з термомодернізації будівель. Діяльність Фонду енергоефективності фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України, фінансової підтримки ЄС та уряду Німеччини [15]. Банки-партнери Фонду енергоефективності: АБ «Укргазбанк», АТ «КРЕДОБАНК», АТ КБ «ПриватБанк», АТ КБ «Глобус», АТ «Сенс Банк», ПАТ «МТБ БАНК» забезпечують безпосередні виплати коштів бенефіціарам.

З 2019 р. Фонд енергоефективності реалізує програму «Енергодім», з 2022 р. почала діяти програма «Віднови ДІМ», а з 2024 р. програма «Грін ДІМ». Окремі особливості програм енергоефективності ДУ Фонд енергоефективності подано у табл.1.

Отже, усі діючі програми енергоефективності ДУ Фонд енергоефективності спрямовані на ОСББ, а «Грін ДІМ» і на ЖБК (житлово-будівельні кооперативи). Діяльність Фонду енергоефективності значно залежить від фінансування з Державного бюджету та коштів Європейського Союзу. Так, станом на початок квітня 2026 р. тимчасово було призупинено реєстрацію нових заявок за програмою «Грін ДІМ», оскільки вже було розподілено передбачені на цю програму кошти у розмірі 100 млн грн [15]. У квітні 2026 р. КМУ збільшив статутний капітал Фонду енергоефективності, що в подальшому сприятиме збільшенню грантової підтримки ОСББ та ЖБК [16].

Особливості програм енергоефективності ДУ Фонд енергоефективності

Програма	Енергодім	Віднови ДІМ	Грін ДІМ
Заявники (бенефіціари)	ОСББ	ОСББ які зазнали пошкоджень, вартістю більше 1 млн грн	ОСББ , ЖБК
Мета	підвищення рівня енергоефективності багатоквартирних будинків	фінансування будівельних робіт з відновлення житлових будівель ОСББ, пошкоджених внаслідок військової агресії російської федерації проти України.	забезпечення безперебійного функціонування критично важливих внутрішньо-будинкових систем будинку та покриття загально-будинкових потреб
Об'єкти фінансування	часткове відшкодування вартості таких заходів після їх реалізації: проведення Енергетичного аудиту; розробка Проект-ної документації та її експертиза; провадження заходів з енергоефективності, що включає вартість робіт (послуг), обладнання та матеріалів; послуги з технічного та авторського нагляду; сертифікація енергетичної ефективності після реалізації Проекту; обстеження інженерних систем будівлі, щодо яких здійснено заходи з енергоефективності. Послуги з супроводу.	заміна або ремонт пошкоджених світлопрозорих огорожувальних конструкцій, зовнішніх дверей та внутрішніх тамбурних; ремонт пошкоджень фасадів будівлі, конструкцій даху /покриття будівлі, обладнання дахових котелень та інженерних мереж; встановлення індивідуальних теплових пунктів; ремонтно-відновлювальні роботи в місцях загального користування (під'їздах); улаштування засобів безперешкодного доступу для маломобільних груп населення (пандусів та/або підйомників) та ін.	часткове відшкодування вартості: сонячних електростанцій, установок зберігання енергії, дизельних, бензинових та газових генераторів, теплових насосів
Максимальні розміри гранту	до 25 млн грн (Пакет Б) до 5 млн грн (Пакет А) від 40% до 70 % витрат	до 8,8 млн грн 100% вартості витрат на роботи і матеріали.	до 7 млн грн. до 70% вартості обладнання до 50% вартості генератора
Банки-партнери Фонду	АБ «Укргазбанк», АТ «КРЕДОБАНК», АТ КБ «ПриватБанк», АТ КБ «Глобус», АТ «Ощадбанк», АТ «Сенс Банк», ПАТ «МТБ БАНК», АТ «КРИСТАЛБАНК»	АБ «Укргазбанк», АТ «КРЕДОБАНК», АТ КБ «ПриватБанк», АТ КБ «Глобус», АТ «Сенс Банк».	АБ «Укргазбанк», АТ «КРЕДОБАНК», АТ КБ «ПриватБанк», АТ КБ «Глобус», АТ «Сенс Банк», ПАТ «МТБ БАНК»
Джерела фінансування	кошти Фонду, кошти Міжнародної фінансової корпорації (IFC) та Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.	кошти Європейського Союзу та кошти Фонду.	кошти Європейського Союзу та кошти Фонду.

Джерело: складено за даними [15]

За даними Міністерства розвитку громад та територій, учасниками програми «Енергодім» на кінець 2025 р. з моменту заснування став 801 багатоквартирний будинок, загальний розмір грантів, відшкодованих в межах програми, 2,3 млрд грн.; на участь у програмі «Грін ДІМ», подано загалом 188 заявок, 149 з яких уже завершено, сплачено грантів на суму 131 млн грн; за програмою «Віднови ДІМ» до Фонду енергоефективності подано 1374 заявки, загальний розмір виплачених грантів становив 1,7 млрд грн [17].

Банківське кредитування дедалі більше має «енергетичне» спрямування. Розглянемо окремі банківські продукти спрямовані на кредитування обладнання і технологій енергоефективності та енергонезалежності домогосподарств та бізнесу (табл.2).

Таблиця 2

Умови кредитування технологій енергоефективності в окремих банках

Банківські продукти	ЕнергоГрант	Зелена енергія	Фінансування енергонезалежності та енергоефективності	ЕнергоНезалежний
Банк	Приватбанк	Ощадбанк	Райфайзен	Укргазбанк
Мета кредитування	забезпечення енергонезалежності домогосподарств, зниження витрат на електрику та компенсація вартості обладнання до 25%	придбання та встановлення гібридних систем енергопостачання, сонячних електростанцій, інверторів, вітрогенераторів для приватних будинків та квартир	придбання/будівництво та встановлення сонячних електростанцій; генераторів та інших технологій енергонезалежності та енергоефективності	для придбання у власність енергетичного / енергогенеруючого обладнання та альтернативних систем теплопостачання
Позичальники	громадяни України, громадяни інших країн або особи без громадянства, які проживають в Україні та є її податковими резидентами.	фізичні особи, які отримують доходи	клієнти мікро, малого, середнього та великого бізнесу (юридичні особи та ФОП)	фізичні особи, які отримують доходи, як наймані працівники, пенсіонери; фізичні особи, які отримують доходи від власного бізнесу; нотаріуси
Сума кредиту	100 тис. грн - 1 млн грн	100 тис. грн - 1 млн грн	до 50 млн грн	20 тис. грн - 500 тис. грн
Строк	від 1 до 5 років	від 1 до 6 років	до 5 років	до 5-ти років
Ставка	UIRD 3M+ 7% річних (з урахуванням компенсації)	19,5% річних	13,5% річних (або UIRD 3M+0,5%) – на 1 рік фінансування, UIRD 12M + 3% - починаючи з другого року фінансування.	19,5% (1 рік) 20,5% (від 1 року+2 дні до 2 років) 21,0% (від 2 років+2 дні до 3 років) 21,5% (від 3 років+2 дні до 5 років) фіксована
Разова комісія	1,5% від суми кредиту	2,99% від суми кредиту	до 0,5% від суми кредиту	-
Основне забезпечення	без застави	товар, що придбається за рахунок кредиту	обладнання, що купується/альтернативна застава, порука власника або ін. комп. групи	без застави
Власний внесок	-	від 15% від вартості товарів та робіт з їх встановлення, монтажу та запуску в експлуат.	від 30%	не менше 20% від вартості відновлювальних джерел енергії.

Джерело: складено за даними [18-21]

Важливим є створення банками умов такого кредитування, що сприяє розвитку нових технологій, покращення довкілля та розділення тягаря фінансування енергоефективних заходів між банками і позичальниками. Як правило, такі кредити банки надають у співпраці з міжнародними організаціями. Так, за програмою «Енерго Грант» від АТ КБ «Приватбанк» передбачено після введення в експлуатацію обладнання, на закупівлю якого використано кредитні кошти, отримання позичальником компенсації 15%, а для вразливих груп 25%, вартості обладнання від Європейського банку реконструкції та розвитку [18]. АТ «Райффайзен Банк» також пропонує можливу компенсацію від Європейського банку реконструкції та розвитку за програми Фінансування енергонезалежності та енергоефективності [19]. Схожі умови кредитування для підприємств малого і середнього бізнесу з можливістю часткової компенсації від ЄБРР пропонує ОТП БАНК. Перевага надається агробізнесу для купівлі агротехніки світових брендів в рамках підтримки сталих інвестицій в енергоефективні та «зелені» технології [22]. Інші кредитні продукти «Зелена енергія» та «ЕнергоНезалежний» зорієнтовані на фізичних осіб для придбання енергозберігаючих систем (див. табл.2).

Розглянуті банківські продукти діють в рамках Меморандуму про банківське кредитування проектів з відновлення енергетичної інфраструктури України [23]. У межах спільного Меморандуму банки за 1,5 роки профінансували енергетичних проектів на 36,6 млрд грн у 21 області: майже 3 тис. кредитів бізнесу на 34 млрд грн і понад 14 тис. кредитів населенню на 2,6 млрд грн, що дало змогу реалізувати проекти генерації потужністю 1,373 ГВт. та генерації тепла – на 556 МВт [2]. Ці показники продовжують зростати. Банки активно фінансують енергоефективні проекти: створення систем накопичення, набуття інверторів та акумуляторів тощо, теплопостачання, модернізацію теплообладнання. За інформацією НБУ, валовий портфель «енергетичних» кредитів юридичним особам станом на 1 лютого 2026 р. становив 24,2 млрд грн, фізичним особам – 2,1 млрд грн [24].

Окремі ініціативи Уряду щодо кредитування енергообладнання банки реалізують разом з Національною установою розвитку - правонаступником Фонду розвитку підприємництва. В рамках Урядової програми «Доступні кредити 5-7-9» банки-партнери Національної установи розвитку (НУР) здійснюють пільгове кредитування за такими групами позичальників: 1) ФОП та юридичні особи (мікро-, малого і середнього бізнесу); 2) ОСББ та ЖБК; 3) власники приватних будинків та таунхаусів. Кредитування спрямоване виключно на купівлю енергообладнання, що забезпечує автономність (газотурбінні, газопоршневі, біогазові, дизельні, бензинові та газові генератори) терміном до 3 років. Ставки залежно від позичальника та об'єктів кредитування коливаються від 0% до 7% річних. Перевагами є компенсація процентів банкам-партнерам від НУР; для ОСББ та ЖБК, можлива компенсація державою до 70 % тіла кредиту; а для власників приватних будинків і таунхаусів діє державна компенсація до 30% тіла кредиту [25].

Іншим прикладом співпраці банків з урядовими установами є Програма здешевлення кредитів для впровадження енергоефективних рішень, енергомодернізації та розвитку альтернативної енергетики, що реалізується у рамках Державного фонду декарбонізації та енеогоефективної трасформації з липня 2025 р. АБ «УКРГАЗБАНК» та АТ «Сенс Банк» спільно з Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективності). Програма націлена на кредитування модернізації обладнання підприємств, стимулювання впровадження енергоефективних рішень, скорочення викидів вуглекислого газу [26]. Перевагами для позичальників є компенсація 12 % відсоткової ставки (14 % якщо придбають українське обладнання); строк кредитування – до 10 років,

максимальна сума кредиту – до 60 млн грн для бізнесу і до 90 млн грн для комунальних підприємств [26].

Висновки: Руйнівна шкода нанесена військовими діями РФ енергетичній системі України змусила кожен територіальну громаду скласти місцевий енергетичний план (МЕП), Методику створення якого запропонувало Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури. МЕП передбачає ефективне використання енергетичних ресурсів, відбудову та модернізацію діючих об'єктів, пошук нових відновлюваних джерел енергії, які неможливо здійснити без достатнього фінансування.

Сьогодні банки, за підтримки держави та спільно з міжнародними інвесторами, приймають активну участь у фінансуванні трансформації енергетичного сектора. Державні програми, пільгові кредити, гранти, міжнародні проекти, що пропонуються вітчизняними та іноземними банками і якими можуть скористатися територіальні громади, спрямовані на досягнення європейського рівня енергоефективності та забезпечення сталого розвитку територіальних громад. При цьому банки дедалі більше враховують ESG-ризик, що забезпечуватиме в подальшому впровадження екологічних ініціатив.

Використання програм енергоефективності сприяє розвитку відновлюваної енергетики, термомодернізації систем теплопостачання як житлових, так і громадських будівель (дитячих садочків, навчальних закладів, медичних установ, тощо). Для досягнення енергетичної автономності багатоквартирних будинків у містах слід активізувати створення ОСББ, яких сьогодні ще недостатньо, та їх діяльність щодо утеплення будівель, встановлення приладів обліку та автономних джерел енергії; запровадити обов'язкові енергопаспорти для моніторингу енергоспоживання, сертифікацію будівель. У сільських районах за інвестиційні кошти є можливість встановлювати сонячні та вітрові електростанції, у котельнях використовувати біопаливо.

Також, територіальні громади можуть укласти енергосервісні договори з інвестором, який фінансує об'єкти зеленої енергетики, обслуговує їх, а за рахунок економії споживання енергії та комунальних платежів повертає собі вкладені кошти.

Найскладніша ситуація з енергопостачанням у прифронтових регіонах та населених пунктах, що потерпіли від ворожих атак. Відбудова пошкодженого енергетичного обладнання, створення нових енергетичних об'єктів потребують участі держави, зокрема спеціальних фондів, створених у співпраці з іноземними інвесторами.

Інвестиції в енергетичні об'єкти зменшать споживання енергії в житловому, комунальному та соціальному секторах за умови успішного енергоменеджменту на місцях. Досягнення енергетичної автономії громад забезпечить регіональну енергетичну незалежність, економію місцевих бюджетів, підвищить якість життя громадян.

Список використаної літератури

1. РФ за 4 роки понад 60 разів масовано обстріляла енергетику з застосуванням 2,9 тис. ракет та 12,9 тис. БПЛА. DIXI Group. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/1146905.html>
2. Російська війна проти України: Енергетичний вимір. DiXi Group Alert – щотижневий огляд. URL: <https://dixigroup.org/analytica>
3. Про затвердження Методики розроблення місцевих енергетичних планів. Мінінфраструктури, розв.громад; Наказ, Методика, Коефіцієнти [...] від 21.12.2023 №

1163. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0245-24#Text>

4. Луців Б., Дзюблюк О., Чайковський Я., Луців П., Чайковський Є. Роль зеленого банкінгу в забезпеченні цілей сталого економічного розвитку. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2024. № 1. С. 23-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2024_1_4

5. Шевченко О.М. «Зелені» фінанси як головне джерело сталого розвитку Modern systems of science and education in the USA, EU and other countries '2024 : ProConference in conjunction with KindleDP Seattle, Washington, USA конф January 21. 2024. Р. 117–120. URL: <https://doi.org/10.30888/2709-2267.2024-22-00-017>

6. Карлін М. І., Івашко О. А. Зелені фінанси як новий напрям залучення інвестицій в економіку України. Економічний форум. 2020. № 3. С. 97-104. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2020_3_17

7. Шкварук, Д., Дончак, Л. Зелені фінанси: теоретичний аспект та особливості функціонування в Україні. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 2024, 326(1), 123-127. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-21>

8. Дубко А. С. Впровадження та розвиток зелених фінансів в Україні: євро інтеграційний контекст та правове підґрунтя. Українське право. Том 1. 2022. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.6.1.15>

9. Чайковський Я., Луців Б., Дзюблюк О., Чайковський Є., Луців П. Банківське зелене кредитування як ключовий інструмент екологічної модернізації економіки. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2025. № 2. С. 54-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2025_2_6

10. Крилова О. В., Замковий О. І., Горяча О. І., Федорова О. Г.. Проблеми розвитку «зеленого» банкінгу в Україні. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2023. № 1. С. 68-75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2023_1_8

11. Політика з розвитку сталого фінансування. НБУ.17.09.2024 р. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/politika-natsionalnogo-banku-ukrayini-schodo-rozvitku-stalogo-finansuvannya-na-period-do-2025-roku>

12. Біла книга з управління екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками у фінансовому секторі. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bila-kniga-z-upravlinnya-ekologichnimi-sotsialnimi-ta-upravlinskimi-esg-rizikami-u-finansovomu-sektori>

13. Зміни до Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України. Схвалено Рішення Правління Національного банку України 03 лютого 2026 року № 31-рш. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Decision_03022026_31-rsh

14. Статут державної установи «Фонд енергоефективності». Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1099 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2026 р. № 411) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1099-2017-%D0%BF#Text>

15. Фонд енергоефективності. Офіційний сайт. URL: <https://eefund.org.ua/profond/>

16. Кабінет міністрів збільшив статутний капітал ДУ «Фонд енергоефективності» на 629,652 млн грн. Укрінформ.02.04.2026. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/4108280-kabmin-zbilsiv-statutnij-kapital-fondu-energoefektivnosti-na-6296-miljona.html>

17. Цьогоріч Фонд енергоефективності реалізував майже 1,5 тисячі проєктів. Укрінформ.20.12.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/4071745-cogoric->

fond-energoefektivnosti-realizuvav-majze-15-tisaci-proektiv.html

18. ЕнергоГрант. АТ КБ «ПРИВАТБАНК». URL: <https://privatbank.ua/kredyty/energogrant>

19. Фінансування енергонезалежності та енергоефективності бізнесу. Райффайзен Банк. URL: <https://raiffeisen.ua/uk/aem/korporativnym-klientam/finansuvannya/finansuvannya-energoefektyvnosti.html>

20. Зелена енергія. АТ Ощадбанк. URL: <https://www.oschadbank.ua/credit/green-energy>

21. Кредит ЕнергоНезалежний. Укргазбанк. URL: https://www.ukrgasbank.com/energy_loan/

22. Кредит з частковою компенсацією суми «Кредитна лінія EU4Business-ЄБРР». ОТП БАНК. URL: [23. Найбільші банки України підписали меморандум про пільгове кредитування відновлення енергоінфраструктури. Економічна правда. 25 червня 2024. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/06/25/715756/#>](https://www.otpbank.com.ua/smb/products-financing/ebr/>https://www.otpbank.com.ua/smb/products-financing/ebr/</p></div><div data-bbox=)

24. Відверто про кредитування. Андрій Пишний, Голова Національного банку України. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/1146621.html>

25. Програма «Енергокредит»: 0% на енергообладнання для бізнесу (активна). Національна установа розвитку. URL: <https://bdf.gov.ua/programs/prohrama-enerhokredyt-0-na-enerhoobladnannia-dlia-biznesu/>

26. Держенергоефективності у співпраці з банками запускають програму здешевлення кредитів для «зелених» проєктів. КМУ. 18 липня 2025 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhenerhoefektyvnosti-u-spivpratsi-z-bankamy-zapuskaiut-prohramu-zdeshevlennia-kredytiv-dlia-zelenykh-proektiv>

Дата надходження статті: 22.04.2026

Дата прийняття статті: 03.05.2026

Дата публікації статті: 31.05.2026